

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 156/08-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. mája 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. P. Cs., P., J. Cs., P., Ing. A. Cs., P., T. Zs., Rakúsko, a M. L., Česká republika, zastúpených advokátom JUDr. P. H., K., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a práva na pokojné užívanie svojho majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Katastrálneho úradu v P. a rozsudkami Okresného súdu Prešov č. k. 9 C 47/95-544 a Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Co 115/2006-567, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. P. Cs., J. Cs., Ing. A. Cs., T. Zs. a M. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. marca 2008 faxom (a následne 31. marca 2008 poštou) doručená sťažnosť Mgr. P. Cs., P., J. Cs., P., Ing. A. Cs., P., T. Zs., R., a M. L., Česká republika (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených

advokátom JUDr. P. H., K., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na pokojné užívanie svojho majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Katastrálneho úradu v P. (ďalej len „katastrálny úrad“) a rozsudkami Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 47/95-544 a Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Co 115/2006-567.

Sťažovatelia uviedli, že:

«Sťažnosť (článok 127 Ústavy SR a § 49 a nasl. zákona č. 124/2002 Z. z.) sťažovateľov na rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 9 C 47/95-544 zo dňa 20. 2. 2006 a Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Co 115/2006-567 zo dňa 26. 4. 2007, postupom Katastrálneho úradu v P., ktorými tieto súdy a orgány porušili a porušujú základné právo sťažovateľov podľa článku 20 Ústavy SR a právo podľa článku 1 Protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Z pozície arogancie orgánov komunistickej moci bez majetkového vysporiadania na návrh Mestského národného výboru v P. zo dňa 6. 10. 1961 a geometrického plánu zo dňa 23. 8. 1961 bola dňa 6. 10. 1961 rozdelená parcela číslo 874 na parcelu číslo 874/1 záhrada vo výmere 2 ha 05 a 46 m² a parcelu číslo 874/2 dvor vo výmere 6 a 20 m².

Následne nato v roku 1982 MsNV P. dalo vyhotoviť geometrický plán č. 243-1-3401-35-82 zo dňa 3. 11. 1982 a podľa zákona o evidencii nehnuteľností (pozemková kniha sa prestala viesť) boli vytvorené z 874/1 nové parcely č. 8446 o výmere 6 068 m² a č. 8461 o výmere 422 m².

Tieto parcely boli hospodárskom zmluvou p prevode správy národného majetku Fin.HZ-PS-12/1983 prevedené na Z., koncern, P. v op. správe Z., k. p., P. Tieto parcely boli podľa tejto zmluvy časťou pozemku pare. č. 874/1 zapísanej v pozemnoknižnej vl. č. 539 kat. úz. P. - podľa geom. plánu č. 243-1-3401-35-82. Ďalšími prevodmi až do dnešného dňa sa tieto parcely dostali na T. L.

Aj napriek týmto skutočnostiam Okresný súd Prešov dňa 31. 1. 1994 rozhodol v právnej veci prejednávania dedičstva po nebohom A. Cs. v konaní pod sp. zn. D 2242/92 uznesením, v ktorom schválil dohodu dedičov, podľa ktorej do dedičstva patriaci majetok

pozostávajúci z nehnuteľností v kat. území P. okrem iného aj podielu z intravilánu v zápisnici č. 539 mpč. 874/1, podľa EN podiel 1/4 z parc. EN 874/1 záhrada 20 546 m², ktoré nadobudli dedičia zo zákona v 1. skupine

- 1. I. Cs. (...), P.*
- 2. Ing. A. Cs. (...), P.*
- 3. P. Cs. (...), P.*
- 4. J. Cs. (...), P.*

všetci v rovnakom pomere t. j. po 1/4-tine k pomeru k vlastníckemu podielu poručiťa. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 23. 2. 1994.

Aj napriek tejto skutočnosti dňa 20. 2. 2006 Okresný súd Prešov rozsudkom č. k. 9 C 47/95 rozhodol okrem iného, že zamietla žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam par. C KN č. 8446/2 a parc. C KN 8461 vedeným na LV č. 296 k. ú. Dňa 26. 4. 2007 Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 115/2006 (príloha) potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 9 C 47/1995-544 zo dňa 20. 2. 2006, ktorým bol návrh žalobcov zamietnutý. Podľa názoru Krajského súdu „právni predchodcovia žalobcov v dôsledku konfiškácie podľa Nariadenia SNR č. 104/1945 Zb. stratili vlastnícke právo k parcele mpč. 874, z ktorej boli vytvorené parcely KN č. 8446/2 a KN č. 8461. Odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 219 O. s. p. rozsudok s výnimkou výroku o čiastočnom zastavení konania ako vecne správny potvrdil.“.»

V závere sťažnosti žiadajú, aby ústavný súd rozhodol nálezom, že:

„1. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 1 Co 115/2006-567 zo dňa 26. 4. 2007 a Okresný súd Prešov rozsudkom č. k. 9 C 47/95-544 porušil právo na majetok podľa článku 20 Ústavy SR a právo na pokojné užívanie majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o základných právach a ľudských slobodách.

2. Postupom Katastrálneho úradu v P. sa porušilo právo na majetok podľa článku 20 Ústavy SR a právo na pokojné užívanie majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o základných právach a ľudských slobodách.

3. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Co 115/2006-567 a rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 9 C 47/95-544 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

4. Mgr. P. Cs., J. Cs., Ing. A. Cs., T. Zs., M. L., priznáva primerané finančné zadosťučinenie spoločne a nerozdielne vo výške 5 000 000 Sk (...), ktoré sú Okresný súd Prešov a Krajský súd v Prešove povinní vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Prešov a Krajský súd v Prešove sú povinní uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátovi do 15 dní vo výške určenej do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

V tejto časti treba poznamenať, že aj keď sťažovatelia majú kvalifikovaného právneho zástupcu, tento neoznačil, ktorý odsek čl. 20 ústavy namieta, a to napriek tomu,

že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Táto zákonná formulácia neumožňuje ústavnému súdu prekročiť petit navrhnutý sťažovateľmi v ich sťažnosti.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Z časti sťažnosti označenej „Fakty“ vyplýva, že sťažovatelia nie sú spokojní s postupom bývalého Mestského národného výboru v P., ktorý v roku 1961 rozdelil parcelu č. 874 (zrejme k. ú. P.) „na parcelu číslo 874/1 záhrada vo výmere 2 ha 05 a 46 m² a parcelu číslo 874/2 dvor vo výmere 6 a 20 m²“.

1. V tejto časti sťažovatelia vyslovujú nespokojnosť s rozhodnutím katastrálneho úradu a rozsudkom okresného súdu č. k. 9 C 47/95-544 z 20. februára 2006.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Na základe toho ústavný súd dôsledne uplatňuje princíp subsidiarity jeho právomoci pri ochrane základných práv a slobôd, z ktorého vyplýva, že ústavný súd nemá právomoc poskytnúť im ochranu, ak túto ochranu poskytuje iný súd.

Práve všeobecné súdy predstavujú tie „iné súdy“, ktoré zabezpečujú primárnu ochranu základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb.

Právomoc ústavného súdu je založená v prípade, ak všeobecné súdy nie sú schopné vzhľadom na svoje limity vyplývajúce z ich právomoci túto ochranu poskytnúť. V tom prípade má právomoc konať ústavný súd o sťažnosti (III. ÚS 149/04).

V tejto časti sťažnosti proti rozhodnutiu katastrálneho úradu sťažovateľa využili možnosť podať žalobu okresnému súdu a proti jeho rozhodnutiu podať odvolanie krajskému súdu; využili teda dostupné prostriedky, ktoré im poskytuje na možnú nápravu zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, a ktorým v tomto prípade je odvolanie ako riadny opravný prostriedok.

Ústavný súd konštatuje, že v tejto časti existuje iný súd, ktorý má právomoc zabezpečiť ochranu základných práv a slobôd sťažovateľov, a z toho dôvodu sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci.

2. Pokiaľ ide o rozhodnutie krajského súdu č. k. 1 Co 115/2006-567 z 26. apríla 2007, sťažovateľa namietajú porušenie ich základného práva zaručeného čl. 20 ústavy a práva zaručeného čl. 1 dodatkového protokolu.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy všeobecné súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach.

Z uvedeného vyplýva, že ochranu vlastníckemu právu poskytujú všeobecné súdy, ako to vyplýva už z prvých rozhodnutí ústavného súdu (I. ÚS 132/93, I. ÚS 128/95 a iné).

Ústavný súd môže poskytnúť ochranu len vtedy, ak by právne závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

V okolnostiach prípadu je tento postup možný vtedy, ak sťažovateľa namietajú aj konkrétne porušenie procesných postupov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré by mohli vykazovať zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť rozhodnutia všeobecného súdu.

Neúspech účastníkov v konaní pred všeobecným súdom automaticky neznamená porušenie ich základného práva vlastniť majetok (I. ÚS 160/06).

V danom prípade bol vo veci príslušný rozhodovať o žalobe podľa čl. 20 ústavy všeobecný súd a sťažovatelia napriek právnemu zastúpeniu nepredložili ústavnému súdu na riešenie adekvátny problém, pri ktorom by mohol uplatniť svoju právomoc.

Ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Vzhľadom na toto rozhodnutie bolo už nadbytočné rozhodovať o ďalších otázkach nastolených sťažovateľmi, pokiaľ ide o ich návrhy na zrušenie rozhodnutí súdov, na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ako aj na určenie právoplatnosti rozhodnutí, ktoré by bolo možné preskúmať, v čom však bráni nemožnosť konania vo veci.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. mája 2008